

Hessel Volckersz, ongeveer veertien jaar oud, werd wegens zijn jeugd genadig behandeld. Hij werd gevangen gezet onder Hazenberch. Dirk Volckersz, oud omtrent acht jaren, kreeg dezelfde straf als zijn broertje en ook Gysbert Volckersz, waarvan geen leeftijd staat vermeld, werd voor onbepaalde tijd opgesloten onder Hazenberch. De dertienjarige Elbert Volckersz werd vrijgesproken. Voorzover de kinderen vrijheidsstraffen kregen werden zij bovendien „tot den bloede gegeeseld”. Voorts werd bevolen dat zij aanwezig moesten zijn bij het verbranden van hun zeventienjarig zusje!

Het gruwelijke vonnis werd op 1 augustus 1595 op het Paardenveld voltrokken.

Het geheel is een proces geweest, zoals we in Utrecht haast geen tweede kunnen vinden. Algemeen geldt het nog steeds als voorbeeld van een zeer belangrijk proces wegens toverij in ons land.

Men ziet uit het bovenstaande dat hier geen sprake is van „een verhaaltje, afkomstig van Van Rootselaar”, doch van verschrikkelijke werkelijkheid.

J. H. E. REESKAMP

DE FAMILIE VAN BERCK EN RIJSENBURG

Naar aanleiding van het artikel van Wim Harzing in het oktobernummer van ons blad over Sparrendaal te Rijsenburg, wil ik daartoe nog het volgende bijdragen, hoewel ik misschien niet direct een positief antwoord geef op de vragen van de heer Harzing.

In de eerste plaats iets over de familie Van Berck. Deze familie is vele jaren lang eigenaar geweest van het kasteel en de heerlijkheid Mijdrecht ¹⁾. Laat ik daarbij beginnen met mr. Nicolaas van Berck, die in 1635 door koop van genoemd bezit, heer van Mijdrecht en Heesdorp wordt. Deze Van Berck was aanvankelijk lid van de staten van Utrecht, terwijl hij in 1645 hiervan president werd. Hij overleed in 1652 op 65-jarige leeftijd. Hij liet elf kinderen na, namelijk Jan, Jacob, Jacob, Gijsbert, Christina, Deliana, Geertruyd, Jan, Geertruyd, Nicolaas en Margaretha.

Voor ons doel is slechts het derde kind belangrijk, namelijk de zoon Jacob, heer van Mijdrecht. Dit is de bekende mr. Jacob van Berck, griffier van Utrecht en kanunnik van St. Jan. Hij huwde in 1637 met Anna Uten Bogaard († 1693), en overleed 9 maart 1687. Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren, te weten Jacob, Nicasius en Isabella. Nicasius huwde met Catharina Cock en was secretaris van het kapittel van St. Jan, terwijl Isabella huwde met Willem van Weede, burgemeester van Utrecht.

¹⁾ Zie jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, De utrechtse ridderhofsteden en heerlijkheden (1909).

De oudste zoon Jacob liet in 1754 Sparrendaal bouwen. Hij schijnt aanvankelijk gehuwd te zijn geweest met Anna Maria 'd Ablaing, doch later met Susanna Le Leu, vrouwe van Abcoude en Baambrugge. Uit dit laatste huwelijk werd een dochter Maria Constantia geboren, die op dertienjarige leeftijd de eerste steen van Sparrendaal op 20 maart 1754 legde. Haar vader was toen raad, schepen en burgemeester van Utrecht. Maria huwde in 1758 met R. C. A. W. Baron van Heiden, heer van Rijnestein, en erfde na het overlijden van haar moeder diens predicaat van Vrouwe van Abcoude en Baambrugge.

In de tweede plaats nog iets over de verhouding met Rijsenburg. In de resolutien van de geërfden van Over- en Nederlangbroek, Hardebroek, Sterkenburg en Driebergen over de periode 1710-1740²⁾ lees ik namelijk dat op 16 september 1740 door Jacob van Berck, raad in de vroedschap van Utrecht en schout van Driebergen, alsmede enkele inwoners van Driebergen, aan de geërfden wordt gevraagd om een brug en doorvaart te mogen leggen en maken door de dijk langs de Langbroekerwetering. Ten behoeve van welke vaart of sloot³⁾ dit gevraagd werd, blijkt uit de resolutiën niet, doch wel dat het verzoek wordt afgewezen.

Uit het voorgaande blijkt echter, dat Jacob van Berck in 1740 schout van Driebergen is, zodat dit een motief kan zijn ter verklaring waarom de keuze voor een buitenverblijf mede daarom in Driebergen lag. Bovendien is hij in 1740 weliswaar rechthebbende bij een watering, doch uit de toevoeging van inwoners van Driebergen kan worden geconcludeerd dat van Berck toen (nog) niet in Driebergen woonde en derhalve ook niet op de aan Sparrendaal vooraf gegane hofstede.

Wie echter eigenaar was van laatstbedoelde hofstede, zal vermoedelijk wel ontdekt kunnen worden in de minuten of protocollen van transporten van Driebergen⁴⁾.

E. J. DEMOED

²⁾ Arch. Domkapt. no. 3876.

³⁾ De Schippersvaart?

⁴⁾ Rechterl. arch. no. 1249 en 1251.

RAVEN II

Enige lezers van het maandblad hebben nagedacht over de kwestie Raven, die in het oktobernummer aan de orde gesteld werd. Een hunner vroeg of de naam Raven niet zou kunnen zijn ontstaan uit namen als *Westerhaven* e.d., die hoger gelegen wijkplaatsen te midden van de venen en moerassen zouden aanduiden. Er is zelfs een verhaal overgeleverd, dat het hier een vluchthaven van het Flevo-